

Date: 11th December-2025

**PEDAGOGIK TA'LIMDA YOSHLAR BILAN MULOQOTI MAVZUSIDAGI
MULOHAZALARI**

Karimova Soxiba Norimboyevna

Qo'shko'pir tumani maktabgacha va
maktab ta'limi bo'limi Ijro intizomi va
murojaatlar bilan ishlash bo'yicha bosh metodist

Bugungi globallashuv va raqamli axborot oqimi keskin kuchaygan davrda yoshlar bilan samarali muloqot tashkil etish pedagogik ta'limning eng muhim yo'nalishlaridan biriga aylandi. O'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi kommunikativ jarayon nafaqat bilim berish, balki tarbiyaviy maqsadlarni amalga oshirish, shaxsiy rivojlanishni qo'llab-quvvatlash, yoshlarning individual qobiliyatlarini ochishda ham katta rol o'ynaydi. Bu jarayonning sifatli tashkil etilishi ta'lim samaradorligini bevosita belgilaydi.

Yoshlar psixologiyasining muloqot jarayoniga ta'siri

Yosh avlodning psixologik xususiyatlari, ijtimoiy muloqotga bo'lgan ehtiyoji, mustaqillikka intilishi, emotsional sezgirligi va o'z fikrini ifoda etishga bo'lgan ehtiyoji pedagogning muloqot strategiyasini belgilaydi. O'spirinlik va yoshlik davri o'z-o'zini anglash, jamoadagi rolini izlash, ma'naviy qadriyatlar shakllanishi kabi jarayonlar bilan xarakterlanadi. Shu bois o'qituvchining muloqot uslubi yoshlarning ichki dunyosiga mos, hurmatga asoslangan bo'lishi zarur.

Pedagogik muloqotning asosiy tamoyillari

1. Hamkorlik va demokratiklik

Samarali pedagogik muloqot buyruqbozlikka emas, hamkorlikka asoslanadi. Demokratik muloqot o'quvchining fikrini inobatga olish, uni muhokamaga jalb qilish, ixtiyoriy faolligini qo'llab-quvvatlash orqali shakllanadi.

2. Empatiya va faol tinglash

Muloqotda o'qituvchi yoshning ruhiy holati, ehtiyoj va qiziqishlarini tushunishi, uning hissiyotlariga ehtiyotkorlik bilan yondashishi kerak. Faol tinglash o'quvchi bilan ishonchli aloqani mustahkamlaydi.

3. Ochiq muloqot muhitini yaratish

Ta'lim muhitida xatolardan qo'rqmaslik, savol berish erkinligi, o'z fikrini ochiq bildirish imkoniyati yaratilsa, o'quvchilar o'z-o'zini erkin namoyon etadi.

4. Muloqotning madaniy va axloqiy asoslari

Pedagogning nutqi nafosatli, ixcham, odob-axloqqa muvofiq bo'lishi ta'lim jarayonining tarbiyaviy ta'sirini kuchaytiradi.

Raqamli muhitda yoshlar bilan muloqotning yangi shakllari

Maktab va oliy ta'lim tizimida elektron platformalar, ijtimoiy tarmoqlar, virtual guruhlar va ta'limiy onlayn dasturlar pedagogik muloqotning yangi maydonini yaratdi.

Raqamli muloqotning afzalliklari:

tezkor axborot almashinuvi;

o'quvchilarning individual sur'atda ishlash imkoniyati;

Date: 11th December-2025

ijodiy ishlarda multimedia vositalaridan foydalanish;
masofaviy maslahatlar va muloqotning qulayligi.

Biroq raqamli muloqot madaniyatini shakllantirish, etik normalarga rioya qilish, vaqtni to'g'ri rejalashtirish kabi masalalar ham muhim ahamiyat kasb etadi.

Konflikt vaziyatlarini boshqarishda muloqotning roli

Ta'lim jarayonida uchraydigan kelishmovchiliklar ko'pincha noto'g'ri muloqotdan kelib chiqadi. Pedagog konfliktlarni:

tinch yo'l bilan hal qilish;

tarablarni tinglash;

vaziyatni tahlil qilish;

hissiyotlarni boshqarish;

konstruktiv takliflar berish

orqali boshqarishi mumkin. Bu yoshlarning ijtimoiy-emotsional ko'nikmalarini shakllantirishga yordam beradi.

Xulosa

Pedagogik ta'limda yoshlar bilan muloqot — bu faqat axborot uzatish jarayoni emas, balki murakkab psixologik, ijtimoiy va madaniy jarayon bo'lib, u o'quvchi shaxsining har tomonlama kamolotiga ta'sir qiladi. Zamonaviy pedagog muloqotning an'anaviy va raqamli shakllarini uyg'unlashtira olishi, yoshlarning qiziqishi va ehtiyojlarini inobatga olgan holda ularni faol ishtirokchi sifatida jalb qilishi zarur. Chunki sifatli muloqot — samarali ta'limning eng muhim garovidir.

ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Hasanov, B. "Ta'lim jarayonida interaktiv muloqotning o'rni." // Pedagogika va psixologiya jurnali, 2022, №4, 45–51-betlar.
2. Qodirov, A. Mustaqil fikrlash va uni rivojlantirish metodlari. – Toshkent: O'qituvchi, 2021.
3. Jo'rayev, R. Pedagogika asoslari. – Toshkent: O'qituvchi, 2020.
4. To'raqulov, S. Yoshlar psixologiyasi. – Toshkent: Innovatsiya, 2021.

